

**OBJEKTIVAT
E ZHVILLIMIT TË
QËNDRUESHËM**

1 PA VARFËRI

TARGET 1-1

ERADICATE EXTREME
POVERTY

TARGET 1-2

REDUCE POVERTY BY
AT LEAST 50%

TARGET 1-3

IMPLEMENT SOCIAL
PROTECTION SYSTEMS

TARGET 1-4

EQUAL RIGHTS TO
OWNERSHIP, BASIC
SERVICES, TECHNOLOGY
AND ECONOMIC
RESOURCES

TARGET 1-5

BUILD RESILIENCE
TO ENVIRONMENTAL,
ECONOMIC AND
SOCIAL DISASTERS

TARGET 1-A

MOBILIZE RESOURCES
TO IMPLEMENT
POLICIES TO END
POVERTY

TARGET 1-B

CREATE PRO-POOR AND
GENDER-SENSITIVE
POLICY FRAMEWORKS

1

ZHUKJA E VARFËRISË NË TË GJITHA FORMAT E SAJ NË TË GJITHË BOTËN.

- 1.1 Deri në fund të vitit 2030, të zhduket varfëria ekstreme për të gjithë njerëzit në të gjithë botën, të cilët aktualisht maten si njerëzit që jetojnë me më pak se \$1.25 dollarë në ditë.
- 1.2 Deri në vitin 2030, të ulet të paktën përgjysmë përqindja e burrave, grave dhe fëmijëve të të gjitha moshave që jetojnë në varfëri në të gjitha përmasat e saj, sipas përkufizimeve kombëtare.
- 1.3 Të zbatohen sisteme të duhura të mbrojtjes sociale dhe masave për të gjithë, duke përfshirë dyshemetë dhe deri në vitin 2030, të arrihet mbulim real i të varfërve dhe personave të cenueshëm.
- 1.4 Deri në vitin 2030, të mundësohet që të gjithë burrat dhe gratë, veçanërisht të varfërit dhe të pambrojturit, të kenë të drejta të barabarta për burimet ekonomike, si dhe qasje në shërbimet bazë, pronësinë dhe kontrollin mbi tokën dhe forma të tjera të pronës, trashëgiminë, teknologjitë e reja të përshtatshme dhe shërbimet financiare, përfshirë edhe mikrofinancat.

-
- 1.5** Deri në vitin 2030, të ndërtohet qëndrueshmëri e të varfërve dhe e personave në situata të pambrojtura dhe të zvogëlohet ekspozimi dhe cenueshmëria e tyre ndaj ngjarjeve ekstreme të lidhura me klimën, goditjet dhe fatkeqësitë e tjera ekonomike, sociale dhe mjedisore.
- 1.a** Të mundësohet mobilizimi i burimeve nga një sërë burimesh, duke përfshirë bashkëpunimin e zgjeruar për zhvillim, në mënyrë që të sigurohen mjete adekuate dhe të parashikueshme për vendet në zhvillim, në veçanti për vendet më pak të zhvilluara, për të zbatuar programe dhe politika për t'i dhënë fund varfërisë në të gjitha dimensionet e saj.
- 1.b** Të krijohen korniza të politikave të shëndosha në nivel kombëtar, rajonal dhe ndërkombëtar, bazuar në strategjitë zhvillimore pro të varfërve dhe të ndjeshme në aspektin gjinor, për të mbështetur përshpejtimin e investimeve për masat për zhdukjen së varfërisë.

2 ZERO
URI

TARGET 2-1

UNIVERSAL ACCESS TO SAFE AND NUTRITIOUS FOOD

TARGET 2-2

END ALL FORMS OF MALNUTRITION

TARGET 2-3

DOUBLE THE PRODUCTIVITY AND INCOMES OF SMALL-SCALE FOOD PRODUCERS

TARGET 2-4

SUSTAINABLE FOOD PRODUCTION AND RESILIENT AGRICULTURAL PRACTICES

TARGET 2-5

MAINTAIN THE GENETIC DIVERSITY IN FOOD PRODUCTION

TARGET 2-A

INVEST IN RURAL INFRASTRUCTURE, AGRICULTURAL RESEARCH, TECHNOLOGY AND GENE BANKS

TARGET 2-B

PREVENT AGRICULTURAL TRADE RESTRICTIONS, MARKET DISTORTIONS AND EXPORT SUBSIDIES

TARGET 2-C

ENSURE STABLE FOOD COMMODITY MARKETS AND TIMELY ACCESS TO INFORMATION

2

ELIMINIMI I URISË, ARRITJA E SIGURISË USHQIMORE DHE PËRMIRËSIMI I USHQYERJES, SI DHE NXITJA E BUJQËSISË SË QËNDRUESHME

- 2.1** Deri në vitin 2030, të eliminohet uria dhe të sigurohet qasje nga të gjithë njerëzit, në veçanti të varfërit dhe njerëzit në situata të cenueshme, përfshirë foshnjat, në ushqim të sigurt, ushqyes dhe të mjaftueshëm gjatë gjithë vitit.
- 2.2** Deri në vitin 2030, të eliminohen të gjitha format të kequshqyerjes, duke përfshirë arritjen, deri në vitin 2025, e objektivave të rënë dakord ndërkombëtarisht për parandalimin e moszhvillimit të duhur dhe humbjes së fëmijëve nën moshën 5 vjeç, dhe trajtimin e nevojave ushqimore të vajzave adoleshente, grave shtatzëna dhe gjdhënëse dhe personave të moshuar.
- 2.3** Deri në vitin 2030, të dyfishohet produktiviteti bujqësor dhe i të ardhurave të prodhuesve të ushqimit në shkallë të vogël, në veçanti grave, popujve indigjenë, fermerëve familjarë, blegtorëve dhe peshkatarëve, përfshirë përmes qasjes së sigurt dhe të barabartë në tokë, burimeve të tjera prodhuese dhe inputeve, njohurive, shërbimeve financiare, tregjeve dhe mundësive për shtimin e vlerës dhe punësimin jo bujqësor.
- 2.4** Deri në vitin 2030, të sigurohen sisteme të qëndrueshme të prodhimit të ushqimit dhe implementim i praktikave të qëndrueshme bujqësore që rrisin produktivitetin dhe prodhimin, që ndihmojnë ruajtjen e ekosistemeve, që forcojnë kapacitetin për përshtatje ndaj ndryshimeve

---

klimatike, motit ekstrem, thatësirës, përmbytjeve dhe fatkeqësive të tjera dhe që përmirësojnë në mënyrë progresive cilësinë e tokës dhe dheut.

2.5 Deri në vitin 2020, të ruhen varietetet gjenetike të farërave, bimëve të kultivuara dhe kafshëve të kultivuara dhe të zbutura, dhe specieve të egra, duke përfshirë përmes farërave të menaxhuara mirë dhe të larmishme dhe bankave bimore në nivel kombëtar, rajonal dhe ndërkombëtar, dhe promovim i qasjes dhe ndarjes së barabartë të përfitimeve që rrjedhin nga shfrytëzimi i burimeve gjenetike dhe njohurive tradicionale shoqëruese, siç është rënë dakord ndërkombëtarisht.

2.a Të rriten investimet, duke përfshirë përmes zgjerimit të bashkëpunimit ndërkombëtar, në infrastrukturën rurale, kërkimet bujqësore dhe shërbimet e zgjerimit, të zhvillohet teknologjia dhe bankat e gjeneve bimore dhe blegtorale, me qëllim rritjen e kapacitetit prodhues bujqësor në vendet në zhvillim, veçanërisht në vendet më pak të zhvilluara.

2.b Të korigjohen dhe parandalohen kufizimet tregtare dhe shtrembërimeve në tregjet botërore bujqësore, duke përfshirë përmes eliminimit paralel të të gjitha formave të subvencioneve të eksporteve bujqësore dhe të gjitha masat e eksportit me efekt të njëjtë, në përputhje me mandatin e Rrjetit të Zhvillimit të Dohas.

2.c Të miratohen masa për të siguruar funksionimin e duhur të tregjeve të mallrave ushqimore dhe derivateve të tyre dhe për të lehtësuar qasjen në kohë në informacionet e tregut, duke përfshirë rezervat e ushqimit, në mënyrë që të ndihmohet kufizimi i luhatshmërisë ekstreme të çmimeve të ushqimeve.

3 SHËNDET I MIRË DHE MIRËQENIE

TARGET 3-1

REDUCE MATERNAL MORTALITY

TARGET 3-2

END ALL PREVENTABLE DEATHS UNDER 5 YEARS OF AGE

TARGET 3-3

FIGHT COMMUNICABLE DISEASES

TARGET 3-4

REDUCE MORTALITY FROM NON-COMMUNICABLE DISEASES AND PROMOTE MENTAL HEALTH

TARGET 3-5

PREVENT AND TREAT SUBSTANCE ABUSE

TARGET 3-6

REDUCE ROAD INJURIES AND DEATHS

TARGET 3-7

UNIVERSAL ACCESS TO SEXUAL AND REPRODUCTIVE CARE, FAMILY PLANNING AND EDUCATION

TARGET 3-8

ACHIEVE UNIVERSAL HEALTH COVERAGE

TARGET 3-9

REDUCE ILLNESSES AND DEATH FROM HAZARDOUS CHEMICALS AND POLLUTION

TARGET 3-A

IMPLEMENT THE WHO FRAMEWORK CONVENTION ON TOBACCO CONTROL

TARGET 3-B

SUPPORT RESEARCH, DEVELOPMENT AND UNIVERSAL ACCESS TO AFFORDABLE VACCINES AND MEDICINES

TARGET 3-C

INCREASE HEALTH FINANCING AND SUPPORT HEALTH WORKFORCE IN DEVELOPING COUNTRIES

TARGET 3-D

IMPROVE EARLY WARNING SYSTEMS FOR GLOBAL HEALTH RISKS

3

SIGURIMI I JETËS SË SHËNDETSHME DHE PROMOVIMI I MIRËQENIES PËR TË GJITHË NË TË GJITHA MOSHAT

- 3.1** Deri në vitin 2030, të ulet raporti global i vdekshmërisë së nënave në më pak se 70 për 100,000 lindje të gjalla.
- 3.2** Deri në vitin 2030, t'i ipet fund vdekjeve të parandalueshme të të sapolindurve dhe fëmijëve nën moshën pesë vjeç, ku të gjithë shtetet të synojnë të ulin vdekshmërinë e foshnjave në të paktën deri në 12 për 1,000 lindje të gjalla dhe vdekshmërinë e fëmijëve nën 5 vjeç deri në të paktën 25 për 1,000 lindje të gjalla.
- 3.3** Deri në vitin 2030, t'i ipet fund epidemive të AIDS-it, tuberkulozit dhe sëmundjeve tropikale të neglizhuara dhe të luftohen hepatiti, sëmundjet e mbartura nga uji dhe sëmundjet e tjera të transmetueshme.
- 3.4** Deri në vitin 2030, të zvogëlohet vdekshmëria e parakohshme nga sëmundjet e patransmetueshme me një të tretën përmes parandalimit dhe trajtimit dhe promovimit të shëndetit mendor dhe të mirëqenies.
- 3.5** Të forcohet parandalimi dhe trajtimi me abuzim me substancat, duke përfshirë abuzimin me drogat dhe përdorimin e dëmshëm të alkoolit.
- 3.6** Deri në vitin 2020, të përgjysmohet numri i vdekjeve dhe dëmtimeve globale nga aksidentet në trafikun rrugor.
- 3.7** Deri në vitin 2030, të sigurohet qasje universale në shërbimet seksuale dhe riprodhuese të kujdesit shëndetësor, duke përfshirë planifikimin familjar, informimin dhe edukimin

---

dhe integrimin e shëndetit riprodhues në strategjitë dhe programet kombëtare.

- 3.8** Të arrihet mbulim universal shëndetësor, duke përfshirë mbrojtjen nga rreziqet financiare, qasjen në shërbime cilësore bazë të kujdesit shëndetësor dhe qasje të sigurt, efektive, cilësore dhe të përballueshme në medikamente dhe vaksina bazë për të gjithë.
- 3.9** Deri në vitin 2030, të reduktohet ndjeshëm numri i vdekjeve dhe sëmundjeve nga kimikatet e rrezikshme dhe ndotja e ajrit, ujit dhe tokës dhe kontaminimi.
- 3.a** Të fuqizohet implementimi i Konventës Kornizë e Organizatës Botërore të Shëndetësisë mbi Kontrollin e Duhanit në të gjitha vendet, sipas nevojës.
- 3.b** Të mbështetet kërkimi dhe zhvillimi i vaksinave dhe medikamenteve për sëmundjet ngjitëse dhe jo të transmetueshme që prekin kryesisht vendet në zhvillim, të ofrohet qasje në ilaçe dhe vaksina të përballueshme, në përputhje me Deklaratën e Dohas mbi Marrëveshjen TRIPS-it dhe Shëndetin Publik, e cila konfirmon të drejtën e vendeve në zhvillim që të përdorin plotësisht dispozitat e Marrëveshjes për Aspektet Tregtare të të Drejtave të Pronësisë Intelektuale lidhur me fleksibilitetin për të mbrojtur shëndetin publik dhe, në veçanti, të ofrojnë qasje në medikamente për të gjithë.
- 3.c** Të rritet ndjeshëm financimi i shëndetësisë dhe rekrutimi, zhvillimi, trajnimi dhe mbajtja e fuqisë punëtore në sektorin e shëndetësisë në vendet në zhvillim, veçanërisht në vendet më pak të zhvilluara dhe vendet e vogla ishullore në zhvillim.
- 3.d** Të forcohen kapacitetet e të gjitha vendeve, në veçanti të vendeve në zhvillim, për paralajmërim të hershëm, zvogëlimin e rrezikut dhe menaxhimin e rreziqeve kombëtare dhe globale të shëndetit.

4 ARSİM CİLƏSOR

TARGET 4-1

FREE PRIMARY AND SECONDARY EDUCATION

TARGET 4-2

EQUAL ACCESS TO QUALITY PRE-PRIMARY EDUCATION

TARGET 4-3

EQUAL ACCESS TO AFFORDABLE TECHNICAL, VOCATIONAL AND HIGHER EDUCATION

TARGET 4-4

INCREASE THE NUMBER OF PEOPLE WITH RELEVANT SKILLS FOR FINANCIAL SUCCESS

TARGET 4-5

ELIMINATE ALL DISCRIMINATION IN EDUCATION

TARGET 4-6

UNIVERSAL LITERACY AND NUMERACY

TARGET 4-7

EDUCATION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND GLOBAL CITIZENSHIP

TARGET 4-A

BUILD AND UPGRADE INCLUSIVE AND SAFE SCHOOLS

TARGET 4-B

EXPAND HIGHER EDUCATION SCHOLARSHIPS FOR DEVELOPING COUNTRIES

TARGET 4-C

INCREASE THE SUPPLY OF QUALIFIED TEACHERS IN DEVELOPING COUNTRIES

---

4 SIGURIMI I ARSIMIT PËRFSHIRËS DHE TË BARABARTË DHE PROMOVIMI I MUNDËSIVE TË TË NXËNIT GJATË TË GJITHË JETËS PËR TË GJITHË

- 4.1 Deri në vitin 2030, të mundësohet që të gjitha vajzat dhe të gjithë djemtë të përfundojnë arsimin fillor tërësisht pa pagesë, të barabartë dhe cilësor, i cili çon në rezultate të përshtatshme dhe efektive të të nxënësve.
- 4.2 Deri në vitin 2030, të mundësohet që të gjitha vajzat dhe të gjithë djemtë të kenë qasje në zhvillimin cilësor në fëmijërinë e hershme, në kujdesin dhe arsimin parashkollor, në mënyrë që të jenë gati për arsimin fillor.
- 4.3 Deri në vitin 2030, të mundësohet qasje e barabartë për të gjitha gratë dhe të gjithë burrat në arsim cilësor teknik, profesional dhe të lartë, përfshirë edhe universitetin.
- 4.4 Deri në vitin 2030, të rritet numri i të rinjve dhe të rriturve të cilët kanë aftësi, përfshirë aftësitë teknike dhe profesionale, për punësim, punë të denja dhe sipërmarrje.
- 4.5 Deri në vitin 2030, të eliminohen pabarazitë gjinore në arsim dhe të mundësohet qasje e barabartë për të gjitha nivelet e arsimit dhe trajnimit profesional për personat e cenueshëm, përfshirë dhe personat me aftësi të kufizuara, popullsitë indigjene dhe fëmijët në situata të cenueshme.

-
- 4.6** Deri në vitin 2030, të arrihet që të gjithë të rinjtë dhe një përqindje e konsiderueshme e të rriturve, si gra dhe burra, mund të shkruajnë, lexojnë dhe numërojnë.
- 4.7** Deri në vitin 2030, të mundësohet që të gjithë nxënësit t'i marrin njohuritë dhe aftësitë e nevojshme për promovimin e zhvillimit të qëndrueshëm, duke përfshirë, ndër të tjera, përmes arsimit për zhvillim të qëndrueshëm dhe stile jetese të qëndrueshme, të drejtat e njeriut, barazinë gjinore, promovimi i kulturës së paqes dhe mospërdorimit të dhunës, qytetarisë globale, vlerësimit të diversitetit kulturor dhe kontributit të kulturës në zhvillimin e qëndrueshëm.
- 4.a** Të ndërtohen dhe përmirësohen objektet arsimore në mënyrë që të jenë të përshtatshme për fëmijët, me qasje për aftësi të kufizuara dhe të ofrojnë barazi gjinore dhe mjedise të të nxënësve të sigurt, jo të dhunshëm, gjithëpërfshirës dhe efektiv për të gjithë.
- 4.b** Deri në vitin 2020, të rritet në nivel global numri i bursave në dispozicion për vendet në zhvillim, në veçanti për vendet më pak të zhvilluara, shtetet e vogla ishullore në zhvillim dhe vendet afrikane, për t'u regjistruar në arsimin e lartë, duke përfshirë trajnimin profesional dhe teknologjitë e informacionit dhe komunikimit, programet teknike, inxhinierike dhe programet shkencore në vendet e zhvilluara dhe vendet e tjera në zhvillim.
- 4.c** Deri në vitin 2030, të rritet numri i mësuesve të kualifikuar, duke përfshirë bashkëpunimin ndërkombëtar për trajnimin e mësuesve në vendet në zhvillim, veçanërisht në vendet më pak të zhvilluara dhe vendet e vogla ishullore në zhvillim.

5

**BARAZI
GJINORE**

TARGET 5-1

END DISCRIMINATION
AGAINST WOMEN AND
GIRLS

TARGET 5-2

END ALL VIOLENCE
AGAINST AND
EXPLOITATION OF
WOMEN AND GIRLS

TARGET 5-3

ELIMINATE FORCED
MARRIAGES AND
GENITAL MUTILATION

TARGET 5-4

VALUE UNPAID CARE
AND PROMOTE SHARED
DOMESTIC
RESPONSIBILITIES

TARGET 5-5

ENSURE FULL
PARTICIPATION IN
LEADERSHIP AND
DECISION-MAKING

TARGET 5-6

UNIVERSAL ACCESS TO
REPRODUCTIVE
HEALTH AND RIGHTS

TARGET 5-A

EQUAL RIGHTS TO
ECONOMIC RESOURCES,
PROPERTY OWNERSHIP
AND FINANCIAL
SERVICES

TARGET 5-B

PROMOTE
EMPOWERMENT OF
WOMEN THROUGH
TECHNOLOGY

TARGET 5-C

ADOPT AND
STRENGTHEN POLICIES
AND ENFORCEABLE
LEGISLATION FOR
GENDER EQUALITY

5

ARRITJA E BARAZISË GJINORE DHE FUQIZIMI I TË GJITHA GRAVE DHE VAJZAVE

- 5.1** T'i ipet fund të gjitha formave të diskriminimit kundër grave dhe vajzave në të gjithë botën.
- 5.2** Të eliminohen të gjitha format e dhunës kundër të gjitha grave dhe vajzave në sferat publike dhe private, duke përfshirë trafikimin, shfrytëzimin dhe llojet e tjera të shfrytëzimit.
- 5.3** Të eliminohen praktikatat e dëmshme, të tilla si martesat e hershme dhe me detyrim të fëmijëve dhe gjymtimit gjenital të femrave.
- 5.4** Të njihet dhe vlerësohet kujdesi i papaguar në punë dhe shtëpi përmes ofrimit të shërbimeve publike, infrastrukturës dhe politikave të mbrojtjes sociale, dhe të promovohen përgjegjësi të përbashkëta brenda familjes sipas specifikave kombëtare.
- 5.5** Të mundësohet qasje e plotë dhe efektive e grave në mundësi të barabarta për lidhësi në të gjitha nivelet e vendimmarrjes në jetën politike, ekonomike dhe publike.
- 5.6** Të mundësohet qasje universale në shëndetin seksual dhe riprodhues dhe të drejta riprodhuese siç është rënë dakord me Programin e Masave të KNPZh-së dhe Platformës së Pekinit për Veprim dhe rekomandimeve të nxjerra konferencat.

-
- 5.a** Të ndërmerren reforma për t'i dhënë grave të drejta të barabarta për burimet ekonomike, si dhe qasje në pronësi dhe kontroll mbi tokën dhe forma të tjera të pronës, shërbime financiare, trashëgimi dhe burime natyrore, në përputhje me ligjet kombëtare.
- 5.b** Të rritet përdorimi i teknologjisë mundësuese, në veçanti teknologjisë së informacionit dhe komunikimit, për të promovuar fuqizimin e grave.
- 5.c** Të miratohen dhe forcohen politika të shëndosha dhe legjislacioni i zbatueshëm për promovimin e barazisë gjinore dhe fuqizimin e të gjitha grave dhe vajzave në të gjitha nivelet.

6

UJË I PASTËR
DHE KANALIZIME

TARGET 6-1

SAFE AND AFFORDABLE DRINKING WATER

TARGET 6-2

END OPEN DEFECACTION AND PROVIDE ACCESS TO SANITATION AND HYGIENE

TARGET 6-3

IMPROVE WATER QUALITY, WASTEWATER TREATMENT AND SAFE REUSE

TARGET 6-4

INCREASE WATER-USE EFFICIENCY AND ENSURE FRESHWATER SUPPLIES

TARGET 6-5

IMPLEMENT INTEGRATED WATER RESOURCES MANAGEMENT

TARGET 6-6

PROTECT AND RESTORE WATER-RELATED ECOSYSTEMS

TARGET 6-A

EXPAND WATER AND SANITATION SUPPORT TO DEVELOPING COUNTRIES

TARGET 6-B

SUPPORT LOCAL ENGAGEMENT IN WATER AND SANITATION MANAGEMENT

6

SIGURIMI I AKSESIT NË FURNIZIMIN ME UJË DHE KANALIZIME PËR TË GJITHË

- 6.1** Deri në vitin 2030, të arrihet qasje universale dhe e barabartë në ujë të pijshëm të sigurt dhe të përballueshëm për të gjithë.
- 6.2** Deri në vitin 2030, të arrihet qasja në shërbime sanitare dhe higjienë adekuate dhe të barabartë për të gjithë dhe t,i ipet fund defekimit të hapur, duke i kushtuar vëmendje të veçantë nevojave të grave dhe vajzave dhe atyre në situata të cenueshme.
- 6.3** Deri në vitin 2030, të përmirësohet cilësia e ujit duke reduktuar ndotjen, eliminuar hedhjen e mbetjeve në mënyrë të pakontrolluar dhe minimizuar derdhjen e kimikateve dhe materialeve të rrezikshme, duke e përgjysmuar përqindjen e ujërave të zeza të patrajuara dhe duke rritur ndjeshëm riciklimin dhe ripërdorimin e sigurt në nivel global.
- 6.4** Deri në vitin 2030, të rritet ndjeshëm efikasiteti i përdorimit të ujit në të gjithë sektorët dhe të mundësohet nxjerrja dhe furnizimi i qëndrueshëm i ujërave të ëmbla për të trajtuar mungesën e ujit dhe për të zvogëluar ndjeshëm numrin e njerëzve që vuajnë nga mungesa e ujit.

-
- 6.5** Deri në vitin 2030, të implementohet menaxhimi i integruar i burimeve ujore në të gjitha nivelet, duke përfshirë bashkëpunimin ndërkufitar sipas nevojës.
- 6.6** Deri në vitin 2020, të mbrohen dhe restaurohen ekosistemet ujore, duke përfshirë malet, pyjet, ligatinat, lumenjtë, akuiferet dhe liqenet.
- 6.a** Deri në vitin 2030, të zgjerohet bashkëpunimi ndërkombëtar dhe mbështetja për ndërtimin e kapaciteteve për vendet në zhvillim për aktivitetet dhe programet e lidhura me ujin dhe kanalizimin, duke përfshirë mbledhjen e ujit, çkripëzimin, efikasitetin e ujit, trajtimin e ujërave të zeza, riciklimin dhe teknologjitë e ripërdorimit.
- 6.b** Të mbështetet dhe forcohet pjesëmarrja e komuniteteve lokale për përmirësimin e menaxhimit të ujit dhe kanalizimit.

7

ENERGJIE PËRBALLUESHME DHE E PASTËR

TARGET 7-1

UNIVERSAL ACCESS TO
MODERN ENERGY

TARGET 7-2

INCREASE GLOBAL
PERCENTAGE OF
RENEWABLE ENERGY

TARGET 7-3

DOUBLE THE
IMPROVEMENT IN
ENERGY EFFICIENCY

TARGET 7-A

PROMOTE ACCESS TO
RESEARCH,
TECHNOLOGY AND
INVESTMENTS IN
CLEAN ENERGY

TARGET 7-B

EXPAND AND UPGRADE
ENERGY SERVICES FOR
RESILIENT GROWTH

7

SIGURIMI I FURNIZIMIT ME ENERGJI ME KOSTO TË PËRBALLUESHME, TË BESUESHME, TË QËNDRUESHME DHE MODERNE PËR TË GJITHË

- 7.1** Deri në vitin 2030, të mundësohet qasje universale në shërbime energjie me kosto të përballueshme, të besueshme dhe moderne.
- 7.2** Deri në vitin 2030, të rritet ndjeshëm përqindja e energjisë së rinovueshme në përzierjen globale të energjisë.
- 7.3** Deri në vitin 2030, të dyfishohet niveli global i përmirësimit të efikasitetit të energjisë
- 7.a** Deri në vitin 2030, të rritet bashkëpunimi ndërkombëtar për lehtësimin e qasjes në kërkime dhe teknologji për energji të pastër, përfshirë energjinë e rinovueshme, efikasitetin e energjisë dhe teknologjitë e pastra dhe të avancuara të fosil-karburanteve, dhe të promovohet investimi në infrastrukturë të energjisë dhe teknologji të energjisë së pastër.
- 7.b** Deri në vitin 2030, të zgjerohet infrastruktura dhe të përmirësohet teknologjia për furnizimin me shërbime energjetike moderne dhe të qëndrueshme për të gjitha vendet në zhvillim, në veçanti për vendet më pak të zhvilluara, vendet e vogla ishullore në zhvillim dhe vendet në zhvillim pa dalje në det në përputhje me programet e tyre përkatëse të mbështetjes.

8 PUNË DINJITOZE DHE RRITJE EKONOMIKE

TARGET 8-1

SUSTAINABLE
ECONOMIC GROWTH

TARGET 8-2

DIVERSIFY, INNOVATE
AND UPGRADE FOR
ECONOMIC
PRODUCTIVITY

TARGET 8-3

PROMOTE POLICIES TO
SUPPORT JOB CREATION
AND GROWING
ENTERPRISES

TARGET 8-4

IMPROVE RESOURCE
EFFICIENCY IN
CONSUMPTION AND
PRODUCTION

TARGET 8-5

FULL EMPLOYMENT
AND DECENT WORK
WITH EQUAL PAY

TARGET 8-6

PROMOTE YOUTH
EMPLOYMENT,
EDUCATION AND
TRAINING

TARGET 8-7

END MODERN SLAVERY,
TRAFFICKING AND
CHILD LABOUR

TARGET 8-8

PROTECT LABOUR
RIGHTS AND PROMOTE
SAFE WORKING
ENVIRONMENTS

TARGET 8-9

PROMOTE BENEFICIAL
AND SUSTAINABLE
TOURISM

TARGET 8-10

UNIVERSAL ACCESS TO
BANKING, INSURANCE
AND FINANCIAL
SERVICES

TARGET 8-A

INCREASE AID FOR
TRADE SUPPORT

TARGET 8-B

DEVELOP A GLOBAL
YOUTH EMPLOYMENT
STRATEGY

8

NXITJA E RITJES EKONOMIKE TË PANDËRPRERË, PËRFSHIRËSE DHE TË QËNDRUESHME, PUNËSIMIT TË PLOTË E PRODUKTIV DHE PUNËS SË DENJË PËR TË GJITHË

- 8.1 Të mundësohet qëndrueshmëri e rritjes ekonomike për kokë banori në përputhje me rrethanat kombëtare dhe, në veçanti, të sigurohet të paktën 7 për qind rritje vjetore e produktit të brendshëm bruto në vendet më pak të zhvilluara.
- 8.2 Të arrihen nivele më të larta të produktivitetit ekonomik, përmes diversifikimit, modernizimit të teknologjisë dhe inovacionit, përfshirë përmes fokusimit ndaj sektorëve me vlerë të lartë të shtuar dhe punës intensive.
- 8.3 Të promovohen politika të orientuara nga zhvillimi, që mbështesin veprimtaritë produktive, krijimin e punës së denjë, sipërmarrjen, krijimtarinë dhe inovacionin, si dhe të inkurajohet formalizimi dhe rritja e ndërmarrjeve mikro, të vogla dhe mesme, përmes qasjes në shërbime financiare.
- 8.4 Të përmirësohet në mënyrë progresive, deri në vitin 2030, eficienta globale e burimeve për konsum dhe prodhim dhe të arrihet ndarja e rritjes ekonomike nga degradimi i mjedisit, në përputhje me Kornizën 10-vjeçare të Programeve të Konsumimit dhe Prodhimit të Qëndrueshëm, ku udhëheqin vendet e zhvilluara.
- 8.5 Deri në vitin 2030, të arrihet punësim i plotë dhe produktiv dhe punë e denjë për të gjitha gratë dhe të gjithë burrat, përfshirë të rinjtë dhe personat me aftësi të kufizuara, si dhe pagë e barabartë për punë me vlerë të barabartë.

-
- 8.6 Deri në vitin 2020, të zvogëlohet ndjeshëm përqindja e të rinjve që nuk janë të punësuar, nuk ndjekin arsimim ose trajnim.
- 8.7 Të mirren masa të menjëhershme dhe efektive për të zhdukur punën e detyruar, për t'i dhënë fund skllavërisë moderne dhe trafikimit të qenieve njerëzore dhe për të siguruar ndalimin dhe eliminimin e formave më të këqia të punës së fëmijëve, duke përfshirë rekrutimin dhe përdorimin e fëmijëve si ushtarë dhe, deri në vitin 2025, të eliminohet puna e fëmijëve në të gjitha format e saj.
- 8.8 Të mbrohen të drejtat e punëtorëve dhe të promovohen mjedise të sigurt të punës për të gjithë punonjësit, përfshi punonjësit migrantë, veçanërisht, gratë migrante dhe ato me punësim të pasigurt.
- 8.9 Deri në vitin 2030, të hartohen dhe zbatohen politika për promovimin e turizmit të qëndrueshëm që krijon vende pune dhe promovon kulturën dhe produktet lokale.
- 8.10 Të forcohen kapacitetet e institucioneve financiare të brendshme për të inkurajuar dhe për të zgjeruar qasjen në shërbimet bankare, të sigurimeve dhe financiare për të gjithë.
- 8.a Të rritet ndihma për tregtinë për vendet në zhvillim, në veçanti vendet më pak të zhvilluara, duke përfshirë përmes Kornizës së Integruar për Ndihmën Teknike të Tregtisë për Vendet më Pak të Zhvilluara.
- 8.b Deri në vitin 2020, të zhvillohet dhe funksionalizohet një strategji globale për punësimin e të rinjve dhe të implementohet Pakti Global për Vendet e Punës i Organizatës Ndërkombëtare të Punës.

9 INDUSTRI, NOVACION DHE INFRASTRUKTURË

TARGET 9-1

DEVELOP SUSTAINABLE,
RESILIENT AND
INCLUSIVE
INFRASTRUCTURES

TARGET 9-2

PROMOTE INCLUSIVE
AND SUSTAINABLE
INDUSTRIALIZATION

TARGET 9-3

INCREASE ACCESS TO
FINANCIAL SERVICES
AND MARKETS

TARGET 9-4

UPGRADE ALL
INDUSTRIES AND
INFRASTRUCTURES
FOR SUSTAINABILITY

TARGET 9-5

ENHANCE RESEARCH
AND UPGRADE
INDUSTRIAL
TECHNOLOGIES

TARGET 9-A

FACILITATE
SUSTAINABLE
INFRASTRUCTURE
DEVELOPMENT FOR
DEVELOPING
COUNTRIES

TARGET 9-B

SUPPORT DOMESTIC
TECHNOLOGY
DEVELOPMENT AND
INDUSTRIAL
DIVERSIFICATION

TARGET 9-C

UNIVERSAL ACCESS TO
INFORMATION AND
COMMUNICATIONS
TECHNOLOGY

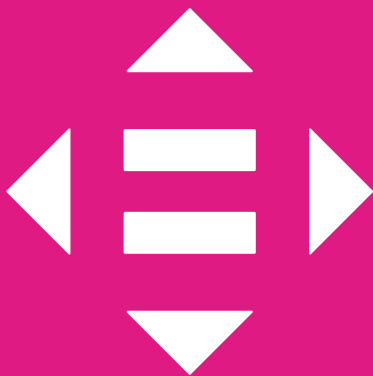
9

NDËRTIMI NJË INFRASTRUKTURE REZISTUESE, PROMOVIMI I INDUSTRIALIZIMIT TË QËNDRUESHËM DHE PROMOVIMI I INOVACIONIT

- 9.1** Të zhvillohet infrastrukture cilësore, e besueshme, e qëndrueshme dhe rezistente, përfshi infrastrukturën rajonale dhe ndërkufitare, në mbështetje të zhvillimit ekonomik dhe mirëqenies njerëzore, me fokus tek përdorimi i drejtë dhe me kosto të përballueshme për të gjithë.
- 9.2** Të promovohet industrializimi gjithëpërfshirës dhe i qëndrueshëm dhe deri në vitin 2030, të rritet ndjeshëm pjesa e industrisë në punësim dhe në prodhimin e brendshëm bruto, në përputhje me rrethanat kombëtare, dhe të dyfishohet prania saj në vendet më pak të zhvilluara.
- 9.3** Të rritet qasja e ndërmarrjeve të vogla industriale dhe ndërmarrjeve të tjera, në veçanti në vendet në zhvillim, në shërbimet financiare, duke përfshirë kreditë e përballueshme dhe integrimi i tyre në zinxhirë dhe tregje vlere.
- 9.4** Deri në vitin 2030, të përmirësohen infrastruktura dhe industritë retrofite, për t'i bërë ato të qëndrueshme, me rritje të efikasitetit në shfrytëzimin e burimeve dhe përdorim më të madh të teknologjive dhe proceseve industriale të pastra e të sigurta mjedisore, ku të gjitha vendet marrin vendime në përputhje me aftësitë e tyre përkatëse.

-
- 9.5** Të rritet kërkimi shkencor, të përmirësohen kapacitetet teknologjike të sektorëve industrialë në të gjitha vendet, veçanërisht në vendet në zhvillim, duke përfshirë, deri në vitin 2030, inkurajimin e inovacionit dhe duke rritur në mënyrë të konsiderueshme numrin e punonjësve kërkimorë dhe zhvillimorë për 1 milion njerëz dhe shpenzimet publike dhe private për kërkim dhe zhvillim.
- 9.a** Të mundësohet zhvillim i qëndrueshëm dhe rezistent i infrastrukturës në vendet në zhvillim nëpërmjet rritjes së mbështetjes financiare, teknologjike dhe teknike në vendet afrikane, vendeve më pak të zhvilluara, vendeve në zhvillim pa dalje në det dhe vendeve të vogla ishullore në zhvillim.
- 9.b** Të mbështetet zhvillimi i teknologjive vendore, kërkimi dhe inovacioni në vendet në zhvillim, duke përfshirë mundësinë e një mjedisi të favorshëm politikash për, ndër të tjera, diversifikimin industrial dhe shtimin e vlerës së mallrave.
- 9.c** Të rritet ndjeshëm qasja në teknologjinë e informacionit dhe komunikimit dhe të përpiqet të arrihet qasje universale dhe të përbalueshme në internet në vendet më pak të zhvilluara deri në vitin 2020.

10 ZVOGËLIM I PABARAZIVE

<p>TARGET 10-1</p> 	<p>TARGET 10-2</p> 	<p>TARGET 10-3</p> 	<p>TARGET 10-4</p> 	<p>TARGET 10-5</p>
<p>REDUCE INCOME INEQUALITIES</p>	<p>PROMOTE UNIVERSAL SOCIAL, ECONOMIC AND POLITICAL INCLUSION</p>	<p>ENSURE EQUAL OPPORTUNITIES AND END DISCRIMINATION</p>	<p>ADOPT FISCAL AND SOCIAL POLICIES THAT PROMOTES EQUALITY</p>	<p>IMPROVED REGULATION OF GLOBAL FINANCIAL</p>
<p>TARGET 10-6</p> 	<p>TARGET 10-7</p> 	<p>TARGET 10-A</p> 	<p>TARGET 10-B</p> 	<p>TARGET 10-C</p>
<p>ENHANCED REPRESENTATION FOR DEVELOPING COUNTRIES IN FINANCIAL INSTITUTIONS</p>	<p>RESPONSIBLE AND WELL-MANAGED MIGRATION POLICIES</p>	<p>SPECIAL AND DIFFERENTIAL TREATMENT FOR DEVELOPING COUNTRIES</p>	<p>ENCOURAGE DEVELOPMENT ASSISTANCE AND INVESTMENT IN LEAST DEVELOPED</p>	<p>REDUCE TRANSACTION COSTS FOR MIGRANT REMITTANCES</p>

---

10 ULJA E PABARAZIVE BRENDAPËRBRENDA DHE MES VENDEVE

- 10.1** Deri në vitin 2030, të arrihet dhe ruhet në mënyrë progresive rritja e të ardhurave për 40 përqindëshin më të ulët të popullsisë me një ritëm më të lartë se mesatarja kombëtare.
- 10.2** Deri në vitin 2030, të fuqizohet dhe promovohet përfshirja sociale, ekonomike dhe politike për të gjithë, pavarësisht moshës, gjinisë, aftësive të kufizuara, racës, përkatësisë etnike, origjinës, fesë, gjendjes ekonomike ose ndonjë gjendjeje tjetër.
- 10.3** Të sigurohen mundësi të barabarta dhe të reduktohen pabarazitë në rezultate, duke përfshirë eliminimin e ligjeve, politikave dhe praktikave diskriminuese dhe duke promovuar legjislacion, politika dhe veprime të duhura në këtë drejtim.
- 10.4** Të miratohen politika, veçanërisht fiskale, të pagave dhe të mbrojtjes sociale dhe të arrihet barazi në mënyrë progresive.
- 10.5** Të përmirësohet rregullimi dhe monitorimi i tregjeve dhe institucioneve financiare globale dhe të forcohet implementimi i këtyre rregullave.
- 10.6** Të sigurohet përfaqësim dhe zë më i gjerë i vendeve në zhvillim për vendimmarrje në institucione globale

---

ndërkombëtare ekonomike dhe financiare për të ofruar institucione më efektive, të besueshme, të përgjegjshme dhe legjitime.

- 10.7** Të mundësohet migrim i organizuar, i sigurt, i rregullt dhe i përgjegjshëm dhe lëvizje e njerëzve, duke përfshirë zbatimin e politikave të planifikuara dhe të menaxhuara mirë të migracionit.
- 10.a** Të implementohet parimi i trajtimit të veçantë dhe të diferencuar për vendet në zhvillim, veçanërisht për vendet më pak të zhvilluara, në përputhje me marrëveshjet e Organizatës Botërore të Tregtisë.
- 10.b** Të inkurajohet ndihma zyrtare për zhvillim dhe flukse financiare, duke përfshirë investimet e huaja të dretpërdrejta, për vendet ku nevoja është më e madhe, në veçanti në vendet më pak të zhvilluara, vendet afrikane, vendet e vogla ishullore në zhvillim dhe vendet në zhvillim pa dalje në det, në përputhje me planet dhe programet e tyre kombëtare.
- 10.c** Deri në vitin 2030, të zvogëlohet në më pak se 3 për qind e kostove të transaksioneve të remitencave të migrantëve dhe të eliminohen korridoret e remitencave me kosto më të larta se 5 për qind.

11 QYTETE DHE KOMUNITETE TË QËNDRUESHME

<p>TARGET 11-1</p> <p>SAFE AND AFFORDABLE HOUSING</p>	<p>TARGET 11-2</p> <p>AFFORDABLE AND SUSTAINABLE TRANSPORT SYSTEMS</p>	<p>TARGET 11-3</p> <p>INCLUSIVE AND SUSTAINABLE URBANIZATION</p>	<p>TARGET 11-4</p> <p>PROTECT THE WORLD'S CULTURAL AND NATURAL HERITAGE</p>	<p>TARGET 11-5</p> <p>REDUCE THE ADVERSE EFFECTS OF NATURAL DISASTERS</p>
<p>TARGET 11-6</p> <p>REDUCE THE ENVIRONMENTAL IMPACT OF CITIES</p>	<p>TARGET 11-7</p> <p>PROVIDE ACCESS TO SAFE AND INCLUSIVE GREEN AND PUBLIC SPACES</p>	<p>TARGET 11-A</p> <p>STRONG NATIONAL AND REGIONAL DEVELOPMENT PLANNING</p>	<p>TARGET 11-B</p> <p>IMPLEMENT POLICIES FOR INCLUSION, RESOURCE EFFICIENCY AND DISASTER RISK REDUCTION</p>	<p>TARGET 11-C</p> <p>SUPPORT LEAST DEVELOPED COUNTRIES IN SUSTAINABLE AND RESILIENT BUILDING</p>

11

BËRJA E QYTETEVE DHE VENDBANIMEVE NJERËZORE PËRFSHIRËSE, TË SIGURTA, TË FORTA E TË QËNDRUESHME

- 11.1 Deri në vitin 2030, të sigurohet qasje në strehim adekuat, të sigurt dhe të përballueshëm dhe shërbime bazë për të gjithë dhe të përmirësohen lagjet e varfra.
- 11.2 Deri në vitin 2030, të sigurohet qasja në sisteme transporti të sigurta, të përballueshme dhe të qëndrueshme për të gjithë, duke përmirësuar sigurinë rrugore, sidomos përmes shtrirjes së transportit publik, me vëmendje të veçantë ndaj nevojave të atyre që gjenden në situata të cënueshme, gra, fëmijë, personat me aftësi të kufizuara dhe të moshuar.
- 11.3 Deri në vitin 2030, të rritet urbanizimi gjithëpërfshirës dhe i qëndrueshëm dhe kapaciteti për planifikim dhe menaxhim pjesëmarrës, i integruar dhe i qëndrueshëm i vendbanimeve njerëzore në të gjitha vendet.
- 11.4 Të forcohen përpjekjet për të mbrojtur dhe garantuar trashëgiminë kulturore dhe natyrore të botës.
- 11.5 Deri në vitin 2030, të ulet ndjeshëm numri i vdekjeve dhe numri i personave të prekur dhe të zvogëlohet ndjeshëm numri i humbjeve të drejtpërdrejta ekonomike në raport me produktin e brendshëm bruto botëror, nga fatkeqësitë, përfshirë fatkeqësitë që

---

lidhen me ujin, duke u përqendruar tek mbrojtja e të varfërve dhe njerëzve në nevojë situata të cënushme.

- 11.6** Deri në vitin 2030, të zvogëlohet ndikimi negativ mbi mjedisin e qyteteve për frymë, duke i kushtuar vëmendje të veçantë cilësisë së ajrit dhe menaxhimit të mbetjeve komunale, dhe mbetjeve të tjera.
- 11.7** Deri në vitin 2030, të ofrohet qasje universale në hapësira të sigurta, gjithëpërfshirëse, të arritshme, të gjelbërta dhe publike, veçanërisht për gratë dhe fëmijët, personat e moshuar dhe personat me aftësi të kufizuara.
- 11.a** Të mbështeten lidhjet pozitive ekonomike, shoqërore e mjedisore midis zonave urbane, periurbane dhe rurale, duke forcuar planifikimin për zhvillim kombëtar e rajonal.
- 11.b** Deri në vitin 2020, të rritet ndjeshëm numri i qyteteve dhe vendbanimeve të njerëzve përmes miratimit dhe implementimit të politikave dhe planeve të integruara drejt përfshirjes, efikasitetit të burimeve, zbutjes dhe përshtatjes ndaj ndryshimeve klimatike, rrezistimin ndaj fatkeqësive, dhe të hartohen dhe implementohen, në përputhje me Kornizën Sendai për Reduktimin e Rrezikut nga Fatkeqësitë 2015-2030, menaxhim holistik i rrezikut nga fatkeqësitë në të gjitha nivelet.
- 11.c** Të mbështeten vendet më pak të zhvilluara, përfshirë ndihmën financiare dhe teknike, për ndërtimin e ndërtesave të qëndrueshme dhe rrezistuese duke shfrytëzuar materialet vendore.

12 KONSUM DHE
PRODHIM
I PËRGJEGJSHËM

TARGET 12-1	TARGET 12-2	TARGET 12-3	TARGET 12-4	TARGET 12-5
				
IMPLEMENT THE 10-YEAR SUSTAINABLE CONSUMPTION AND PRODUCTION FRAMEWORK	SUSTAINABLE MANAGEMENT AND USE OF NATURAL RESOURCES	HALVE GLOBAL PER CAPITA FOOD WASTE	RESPONSIBLE MANAGEMENT OF CHEMICALS AND WASTE	SUBSTANTIALLY REDUCE WASTE GENERATION

TARGET 12-6	TARGET 12-7	TARGET 12-8	TARGET 12-A	TARGET 12-B
				
ENCOURAGE COMPANIES TO ADOPT SUSTAINABLE PRACTICES AND SUSTAINABILITY REPORTING	PROMOTE SUSTAINABLE PUBLIC PROCUREMENT PRACTICES	PROMOTE UNIVERSAL UNDERSTANDING OF SUSTAINABLE LIFESTYLES	SUPPORT DEVELOPING COUNTRIES' SCIENTIFIC AND TECHNOLOGICAL CAPACITY FOR SUSTAINABLE CONSUMPTION AND PRODUCTION	DEVELOP AND IMPLEMENT TOOLS TO MONITOR SUSTAINABLE TOURISM

TARGET 12-C

REMOVE MARKET DISTORTIONS THAT ENCOURAGE WASTEFUL CONSUMPTION

---

12 SIGURIMI I MODELEVE TË QËNDRUESHME TË KONSUMIT DHE PRODHIMIT

- 12.1** Të implementohet Kuadri 10-vjeçar i Programeve mbi Modelet e Qëndrueshme të Konsumit dhe Prodhimit, ku të gjitha vendet marrin masa, ku vendet e zhvilluara e udhëheqin procesin, duke marrë parasysh zhvillimin dhe aftësitë e vendeve në zhvillim.
- 12.2** Deri në vitin 2030, të arrihet menaxhimi i qëndrueshëm dhe përdorimi efikas i burimeve natyrore.
- 12.3** Deri në vitin 2030, të përgjysmohet shkuarja dëm e ushqimeve në nivel global, në nivel pakice dhe konsumatori dhe të ulët humbja e ushqimit përgjatë zinxhirëve të prodhimit dhe furnizimit, duke përfshirë edhe humbjet pas mbledhjes së të mbjellave.
- 12.4** Deri në vitin 2020, të arrihet menaxhimi i shëndoshë mjedisor i kimikateve dhe të gjitha mbetjeve gjatë gjithë ciklit të tyre të jetës, në pajtim me kornizat ndërkombëtare dhe të zvogëlohet në mënyrë të konsiderueshme çlirimi i tyre në ajër, ujë dhe tokë, në mënyrë që të minimizohen ndikimet negative mbi shëndetin e njeriut dhe mjedisin.
- 12.5** Deri në vitin 2030, të reduktohet ndjeshëm gjenerimi i mbetjeve përmes parandalimit, reduktimit, riciklimit dhe ripërdorimit.

-
- 12.6** Të inkurajohen kompanitë, sidomos kompanitë e mëdha dhe transnacionale, që të përdorin praktika të qëndrueshme dhe të integrojnë informacion mbi qëndrueshmërinë në ciklin e tyre raportues.
- 12.7** Promovimi i praktikave të prokurimeve publike që janë të qëndrueshme, në përputhje me politikat dhe përparësitë kombëtare
- 12.8** Deri në vitin 2030, të mundësohet që njerëzit kudo kanë informacionin dhe ndërgjegjësimin e duhur për zhvillimin e qëndrueshëm dhe mënyrën e jetesës në harmoni me natyrën.
- 12.a** Të mbështeten vendet në zhvillim për të forcuar kapacitetet e tyre shkencore dhe teknologjike për të lëvizur drejt modeleve më të qëndrueshme të konsumit dhe prodhimit.
- 12.b** Të hartohen dhe implementohen instrumente të monitorimit për ndikimet e zhvillimit të qëndrueshëm, për një turizëm të qëndrueshëm, që krijon vende pune e promovon kulturën e produktet vendase.
- 12.c** Të racionalizohen subvencionet joefikase të lëndëve djegëse të fosileve që inkurajojnë konsumimin e tepërt duke eliminuar shtrembërimet e tregut, në përputhje me rrethanat kombëtare, duke përfshirë ristrukturimin e taksave dhe heqjen graduale të subvencioneve të dëmshme, aty ku ato ekzistojnë, për të pasqyruar ndikimet e tyre mjedisore, duke marrë parasysh plotësisht nevojat specifike dhe kushtet e vendeve në zhvillim dhe minimizimin e ndikimeve të mundshme negative mbi zhvillimin e tyre në një mënyrë që mbron të varfërit dhe komunitetet e prekura.

13 VEPRIM PËR KLIMËN

TARGET 13-1

STRENGTHEN
RESILIENCE AND
ADAPTIVE CAPACITY
TO CLIMATE RELATED
DISASTERS

TARGET 13-2

INTEGRATE CLIMATE
CHANGE MEASURES
INTO POLICIES AND
PLANNING

TARGET 13-3

BUILD KNOWLEDGE
AND CAPACITY TO MEET
CLIMATE CHANGE

TARGET 13-A

IMPLEMENT THE UN
FRAMEWORK
CONVENTION ON
CLIMATE CHANGE

TARGET 13-B

PROMOTE
MECHANISMS TO
RAISE CAPACITY FOR
CLIMATE PLANNING
AND MANAGEMENT

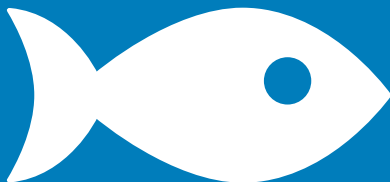
13

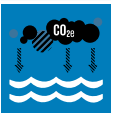

NDËRMARRJA E VEPRIMEVE URGJENTE PËR TË LUFTUAR NDRYSHIMIN E KLIMËS DHE EFEKTET ETIJA

- 13.1** Të forcohet rrezistenca dhe kapaciteti përshtatës i të gjitha vendeve ndaj rreziqeve që lidhen me klimën dhe katastrofat natyrore.
- 13.2** Të integrohen masa për ndryshimin e klimës në politikat, strategjitë dhe planet kombëtare.
- 13.3** Të përmirësohet edukimi, ndërgjegjësimi dhe kapacitetet njerëzore e institucionale për zbutjen, përshtatjen, uljen e ndikimit të ndryshimit të klimës dhe paralajmërimin e hershëm.
- 13.a** Të implementohet angazhimi i marrë përsipër nga vendet e zhvilluara që janë palë në Konventën Kuadër të Kombeve të Bashkuara mbi Ndryshimet Klimatike, me qëllim mobilizimin bashkërisht të 100 miliardë dollarëve në vit deri në vitin 2020 nga të gjitha burimet për të trajtuar nevojat e vendeve në zhvillim në kuadër të veprimeve lehtësuese zbutëse dhe transparencës në implementimin dhe funksionalizimin e plotë të Fondit të Klimës së Gjelbër përmes kapitalizimit të saj sa më shpejt që të jetë e mundur.

-
- 13.b** Të promovohen mekanizma për ngritjen e kapaciteteve për planifikim dhe menaxhim efektiv lidhur me ndryshimet klimatike në vendet më pak të zhvilluara dhe vendet e vogla ishullore në zhvillim, duke përfshirë fokusimin tek gratë, të rinjtë dhe komunitetet lokale dhe të marginalizuara.

14 JETA
NËNUJË

<p>TARGET 14-1</p> <p>REDUCE MARINE POLLUTION</p>	<p>TARGET 14-2</p> <p>PROTECT AND RESTORE ECOSYSTEMS</p>	<p>TARGET 14-3</p> <p>REDUCE OCEAN ACIDIFICATION</p>	<p>TARGET 14-4</p> <p>SUSTAINABLE FISHING</p>	<p>TARGET 14-5</p> <p>CONSERVE COASTAL AND MARINE AREAS</p>
<p>TARGET 14-6</p> <p>END SUBSIDIES CONTRIBUTING TO OVERFISHING</p>	<p>TARGET 14-7</p> <p>INCREASE THE ECONOMIC BENEFITS FROM SUSTAINABLE USE OF MARINE RESOURCES</p>	<p>TARGET 14-A</p> <p>INCREASE SCIENTIFIC KNOWLEDGE, RESEARCH AND TECHNOLOGY FOR OCEAN HEALTH</p>	<p>TARGET 14-B</p> <p>SUPPORT SMALL SCALE FISHERS</p>	<p>TARGET 14-C</p> <p>IMPLEMENT AND ENFORCE INTERNATIONAL SEA LAW</p>

14

RUAJTJA DHE SHFRYTËZIMI QËNDRUESHËM I OQANEVE, DETEVE DHE BURIMEVE DETARE PËR ZHVILLIM TË QËNDRUESHËM

- 14.1** Deri në vitin 2025, të parandalohet dhe ulet në mënyrë të konsiderueshme ndotja ujore e të gjitha llojeve, veçanërisht nga aktivitetet tokësore, duke përfshirë mbetjet ujore dhe ndotjet nga nutrientët.
- 14.2** Deri në vitin 2020, të menaxhohen dhe mbrohen në mënyrë të qëndrueshme ekosistemet detare dhe bregdetare, për të shmangur efektet negative të konsiderueshme, përfshi nëpërmjet rritjes së qëndresës së tyre dhe ndërmarrjes së veprimeve për restaurimin e tyre, që të përfitohen oqeanë të shëndetshme e produktive.
- 14.3** Të minimizohen dhe trajtohen ndikimet e acidifikimit të oqeanëve, duke përfshirë përmes rritjes së bashkëpunimit shkencor në të gjitha nivelet.
- 14.4** Deri në vitin 2020, të rregullohet në mënyrë efektive mbarështrimi i peshqve dhe dhënia fund e peshkimit të tepërt, praktikave të peshkimit të paligjshëm, të paraportuar dhe të parregulluar dhe praktikave shkatërruese të peshkimit, dhe zbatimi i planeve të menaxhimit të bazuara në shkencë, me qëllim rikrijimin e rezervave të peshqve në kohën më të shkurtër të mundshme, të paktën në nivele që mund të prodhojnë qëndrueshmëri maksimale, siç përcaktohet nga karakteristikat e tyre biologjike.
- 14.5** Deri në vitin 2020, të konservohen të paktën 10 për qind e zonave bregdetare e detare, në përputhje me legjislacionin ndërkombëtar dhe mbështetur në informacionin më të mirë shkencor në dispozicion.

-
- 14.6** Deri në vitin 2020, të ndalohen format e caktuara të subvencioneve të peshkimit që kontribuojnë në tejkalimin e kapacitetit për peshkim dhe peshkimin e tepërt, të eliminohen subvencionet që kontribuojnë për peshkimin e paligjshëm, të paregjistruar dhe të parregulluar dhe të frenohet prezantimi i subvencioneve të reja, duke pranuar që trajtimi i veçantë dhe i diferencuar i përshtatshëm dhe efektiv për vendet në zhvillim dhe më pak të zhvilluara duhet të jenë pjesë përbërëse e negociimit të subvencioneve për peshkimin të Organizatës Botërore të Tregtisë.
- 14.7** Deri në vitin 2030, të rriten përfitimet ekonomike për vendet e vogla ishullore në zhvillim dhe vendet më pak të zhvilluara nga përdorimi i qëndrueshëm i burimeve detare, duke përfshirë menaxhimin e qëndrueshëm të peshkimit, akuakulturës dhe turizmit.
- 14.a** Të rriten njohuritë shkencore, të zhvillohen kapacitetet kërkimore dhe të transferohet teknologjia detare, duke marrë parasysh kriteret dhe Udhëzimet e Komisionit Ndërqeveritar të Oqeanografisë për Transferimin e Teknologjisë Detare, me qëllim përmirësimin e shëndetit të oqeaneve dhe rritjen e kontributit të biodiversitetit detar në zhvillimin e vendeve në zhvillim, në veçanti të vendeve të vogla ishullore në zhvillim dhe vendet më pak të zhvilluara.
- 14.b** Të mundësohet qasje për peshkatarët e vegjël artizanale në burimet dhe tregjet detare.
- 14.c** Të rritet konservimi dhe përdorimi i qëndrueshëm i oqeaneve dhe burimeve të tyre duke zbatuar të drejtën ndërkombëtare, siç reflektohet në Konventën e Kombeve të Bashkuara mbi Ligjin e Detit, e cila ofron kuadrin ligjor për ruajtjen dhe përdorimin e qëndrueshëm të oqeaneve dhe burimeve të tyre, sikundër nënvizohet në paragrafin 158 të “Së ardhmes që duam”.

15

JETA NË
TOKË

TARGET 15-1

CONSERVE AND RESTORE TERRESTRIAL AND FRESHWATER ECOSYSTEMS

TARGET 15-2

END DEFORESTATION AND RESTORE DEGRADED FORESTS

TARGET 15-3

END DESERTIFICATION AND RESTORE DEGRADED LAND

TARGET 15-4

ENSURE CONSERVATION OF MOUNTAIN ECOSYSTEMS

TARGET 15-5

PROTECT BIODIVERSITY AND NATURAL HABITATS

TARGET 15-6

PROMOTE ACCESS TO GENETIC RESOURCES AND FAIR SHARING OF THE BENEFITS

TARGET 15-7

ELIMINATE POACHING AND TRAFFICKING OF PROTECTED SPECIES

TARGET 15-8

PREVENT INVASIVE ALIEN SPECIES ON LAND AND IN WATER ECOSYSTEMS

TARGET 15-9

INTEGRATE ECOSYSTEM AND BIODIVERSITY IN GOVERNMENTAL PLANNING

TARGET 15-A

INCREASE FINANCIAL RESOURCES TO CONSERVE AND SUSTAINABLY USE ECOSYSTEMS AND BIODIVERSITY

TARGET 15-B

FINANCE AND INCENTIVIZE SUSTAINABLE FOREST MANAGEMENT

TARGET 15-C

COMBAT GLOBAL POACHING AND TRAFFICKING

15

MBROJTJA, RIMËKËMBJA DHE NXITJA E SHFRYTËZIMIT TË QËNDRUESHËM TË EKOSISTEMEVE TOKËSORE, PYJEVE TË MENAXHUARA NË MËNYRË TË QËNDRUESHME, LUFTIMI I SHKRETËZIMIT, NDALIMI DHE PRAPËSIMI I PROCESIT TË DEGRADIMIT TË TOKËS, SI DHE NDALIMI I HUMBJES SË BIODIVERSITETIT

- 15.1** Deri në vitin 2020, të sigurohet konservimi, restaurimi dhe shfrytëzimi i qëndrueshëm i ekosistemeve tokësore dhe ujërave të ëmbla të brendshme dhe shërbimet e tyre, veçanërisht, në pyje, ligatina, male dhe tokë të thatë, në përputhje me detyrimet e parashikuara në marrëveshjet ndërkombëtare.
- 15.2** Deri në vitin 2020, të promovohet implementimi i menaxhimit të qëndrueshëm të të gjitha llojeve të pyjeve, të ndalohet shpyllëzimi, të rikuperohen pyjet e degraduara dhe të rritet ndjeshëm pyllëzimi dhe ripyllëzimi global.
- 15.3** Deri në vitin 2020, të luftohet shkretimi dhe të rimëkëmbet toka dhe dheu i degraduar, përfshirë tokën e prekur nga shkretimi, thatësira dhe përmytjet, si dhe të përpiqet për arritjen e një bote pa degradim të tokës.
- 15.4** Deri në vitin 2030, të sigurohet ruajtja e ekosistemeve malore, përfshirë biodiversitetin e tyre, me qëllim rritjen e kapacitetit të tyre për të ofruar përfitime që janë thelbësore për zhvillimin e qëndrueshëm.
- 15.5** Të mirren veprime urgjente dhe të rëndësishme për të ulur degradimin e habitateve natyrore, për të ndaluar humbjen

---

e biodiversitetit dhe, deri në vitin 2020, për të mbrojtur dhe parandaluar zhdukjen e specieve të kërcënuara.

- 15.6** Të promovohet ndarje e drejtë dhe e barabartë e përfitimeve që rrjedhin nga shfrytëzimi i burimeve gjenetike dhe të promovohet qasja e duhur në burime të tilla, siç është rënë dakord ndërkombëtarisht.
- 15.7** Të mirren veprime urgjente për t'i dhënë fund gjuetisë pa leje dhe trafikimit të specieve të mbrojtura të florës dhe faunës dhe të trajtohen kërkesa dhe oferta për produktet e paligjshme nga kafshët të egra.
- 15.8** Deri në vitin 2020, të prezantohen masa për të parandaluar futjen dhe të zvogëlohet ndjeshëm ndikimi invaziv i specieve të panjohura në ekosistemet e tokës dhe ujit, dhe të kontrollohen ose zhiduken speciet prioritare.
- 15.9** Deri në vitin 2020, të integrohen vlerat e ekosistemit dhe biodiversitetit në planifikimin kombëtar e lokal, në proceset e zhvillimit, në strategjitë dhe raportet për uljen e varfërisë.
- 15.a** Të mobilizohen dhe rriten ndjeshëm resurset financiare nga të gjitha burimet për të ruajtur dhe përdorur në mënyrë të qëndrueshme biodiversitetin dhe ekosistemet.
- 15.b** Të mobilizohen resurse të konsiderueshme nga të gjitha burimet dhe në të gjitha nivelet për të financuar menaxhimin e qëndrueshëm të pyjeve dhe për të siguruar stimujt e duhur për vendet në zhvillim për të çuar më përpara një menaxhim të tillë, duke përfshirë konservimin dhe ripullëzimin.
- 15.c** Të rritet mbështetja globale për përpjekjet për të luftuar gjuetinë e paligjshme dhe trafikimin e specieve të mbrojtura, duke përfshirë rritjen e kapacitetit të komuniteteve lokale për të përdorur mundësi jetese të qëndrueshme.

16 PAQE DHE DREJTËSI, INSTITUCIONE TË FORTA

TARGET 16-1

REDUCE VIOLENCE EVERYWHERE

TARGET 16-2

PROTECT CHILDREN FROM ABUSE, EXPLOITATION, TRAFFICKING AND VIOLENCE

TARGET 16-3

PROMOTE THE RULE OF LAW AND ENSURE EQUAL ACCESS TO JUSTICE

TARGET 16-4

COMBAT ORGANIZED CRIME AND ILLICIT FINANCIAL AND ARMS FLOWS

TARGET 16-5

SUBSTANTIALLY REDUCE CORRUPTION AND BRIBERY

TARGET 16-6

DEVELOP EFFECTIVE, ACCOUNTABLE AND TRANSPARENT INSTITUTIONS

TARGET 16-7

ENSURE RESPONSIVE, INCLUSIVE AND REPRESENTATIVE DECISION-MAKING

TARGET 16-8

STRENGTHEN THE PARTICIPATION IN GLOBAL GOVERNANCE

TARGET 16-9

PROVIDE UNIVERSAL LEGAL IDENTITY

TARGET 16-10

ENSURE PUBLIC ACCESS TO INFORMATION AND PROTECT FUNDAMENTAL FREEDOMS

TARGET 16-A

STRENGTHEN NATIONAL INSTITUTIONS TO PREVENT VIOLENCE AND COMBAT TERRORISM AND CRIME

TARGET 16-B

PROMOTE AND ENFORCE NON-DISCRIMINATORY LAWS AND POLICIES

16

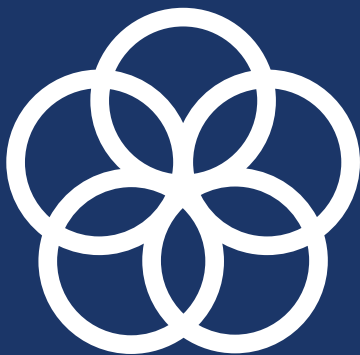
PROMOVIMI I SHOQËRIVE PAQËSORE DHE PËRFSHIRËSE PËR ZHVILLIM TË QËNDRUESHËM, OFRIMI I AKSESIT NË DREJTËSI PËR TË GJITHË DHE NDËRTIMI I INSTITUCIONEVE EFEKTIVE, LLOGARIDHËNËSE DHE GJITHËPËRFSHIRËSE NË TË GJITHA NIVELET

- 16.1** Të ulen në mënyrë të konsiderueshme të gjitha format e dhunës dhe niveleve përkatëse të vdekjeve kudo.
- 16.2** T'i ipet fund abuzimit, shfrytëzimit, trafikimit dhe të gjitha formave të dhunës dhe torturimit të fëmijëve.
- 16.3** Të promovohet shteti i së drejtës në nivelin kombëtar dhe ndërkombëtar dhe të sigurohet qasje e barabartë në drejtësi për të gjithë.
- 16.4** Deri në vitin 2030, të zvogëlohet në mënyrë të konsiderueshme rrjedhjet e paligjshme financiare dhe të armëve, të forcohet gjetja dhe kthimi i pasurive të vjedhura dhe të luftohen të gjitha format e krimit të organizuar.
- 16.5** Të ulet në mënyrë të konsiderueshme korrupsioni dhe mitmarrja në të gjitha format e tyre.
- 16.6** Të zhvillohen institucione efektive, llogaridhënëse dhe transparente në të gjitha nivelet.
- 16.7** Të mundësohet vendimmarrje reaguese, përfshirëse, pjesëmarrëse dhe përfaqësuese në të gjitha nivelet.

-
- 16.8** Të zgjerohet dhe forcohet pjesëmarrja e vendeve në zhvillim në institucionet e qeverisjes globale.
- 16.9** Deri në vitin 2030, të sigurohet identitet ligjor për të gjithë, përfshirë regjistrimin e lindjeve.
- 16.10** Të sigurohet qasje e publikut në informacion dhe të mbrohen liritë themelore, në përputhje me legjislacionin kombëtar dhe marrëveshjet ndërkombëtare.
- 16.a** Të forcohen institucionet përkatëse kombëtare, duke përfshirë bashkëpunimin ndërkombëtar, për ndërtimin e kapaciteteve në të gjitha nivelet, veçanërisht në vendet në zhvillim, për të parandaluar dhunën dhe për të luftuar terrorizmin dhe krimin.
- 16.b** Të promovohen dhe zbatohen ligje dhe politika jodiskriminuese për zhvillim të qëndrueshëm.

17 PARTNERITET PËR OBJEKTIVAT

<p>TARGET 17-1</p> <p>MOBILIZE RESOURCES TO IMPROVE DOMESTIC REVENUE COLLECTION</p>	<p>TARGET 17-2</p> <p>IMPLEMENT ALL DEVELOPMENT ASSISTANCE COMMITMENTS</p>	<p>TARGET 17-3</p> <p>MOBILIZE FINANCIAL RESOURCES FOR DEVELOPING COUNTRIES</p>	<p>TARGET 17-4</p> <p>ASSIST DEVELOPING COUNTRIES IN ATTAINING DEBT SUSTAINABILITY</p>	<p>TARGET 17-5</p> <p>INVEST IN LEAST DEVELOPED COUNTRIES</p>
<p>TARGET 17-6</p> <p>KNOWLEDGE SHARING AND COOPERATION FOR ACCESS TO SCIENCE, TECHNOLOGY AND INNOVATION</p>	<p>TARGET 17-7</p> <p>PROMOTE SUSTAINABLE TECHNOLOGIES TO DEVELOPING COUNTRIES</p>	<p>TARGET 17-8</p> <p>STRENGTHEN THE SCIENCE, TECHNOLOGY AND INNOVATION CAPACITY FOR LEAST DEVELOPED COUNTRIES</p>	<p>TARGET 17-9</p> <p>ENHANCE SDG CAPACITY IN DEVELOPING COUNTRIES</p>	<p>TARGET 17-10</p> <p>PROMOTE A UNIVERSAL TRADING SYSTEM UNDER THE WTO</p>
<p>TARGET 17-11</p> <p>INCREASE THE EXPORTS OF DEVELOPING COUNTRIES</p>	<p>TARGET 17-12</p> <p>REMOVE TRADE BARRIERS FOR LEAST DEVELOPED COUNTRIES</p>	<p>TARGET 17-13</p> <p>ENHANCE GLOBAL MACROECONOMIC STABILITY</p>	<p>TARGET 17-14</p> <p>ENHANCE POLICY COHERENCE FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT</p>	<p>TARGET 17-15</p> <p>RESPECT NATIONAL LEADERSHIP TO IMPLEMENT POLICIES FOR THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS</p>
<p>TARGET 17-16</p> <p>ENHANCE THE GLOBAL PARTNERSHIP FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT</p>	<p>TARGET 17-17</p> <p>ENCOURAGE EFFECTIVE PARTNERSHIPS</p>	<p>TARGET 17-18</p> <p>ENHANCE AVAILABILITY OF RELIABLE DATA</p>	<p>TARGET 17-19</p> <p>FURTHER DEVELOP MEASUREMENTS OF PROGRESS</p>	

17

FORCIMI I MJETEVE TË ZBATIMIT DHE RIVITALIZIMI PARTNERITETIT GLOBAL PËR ZHVILLIM TË QËNDRUESHËM

- 17.1** Të forcohet mobilizimi i resurseve të brendshme, duke përfshirë mbështetjen ndërkombëtare ndaj vendeve në zhvillim, për të përmirësuar kapacitetin e brendshëm për mbledhjen e tatimeve dhe të ardhurave.
- 17.2** Vendet e zhvilluara të implementojnë plotësisht angazhimet zyrtare lidhur me asistencën për zhvillim, duke përfshirë angazhimin e shumë vendeve të zhvilluara për të arritur treguesin e synuar prej 0.7 përqind të të ardhurave kombëtare bruto për ndihmën zyrtare për zhvillim (ODA/GNI) për vendet në zhvillim, dhe 0.15 deri në 0.20 përqind të ODA-së/GNI-së për vendet më pak të zhvilluara; ofruesit e ODA-së inkurajohen të marrin parasysh përcaktimin e një objektiivi për të siguruar të paktën 0.20 përqind të ODA-së/GNI-së për vendet më pak të zhvilluara.
- 17.3** Të mobilizohen resurse financiare shtesë për vendet në zhvillim nga burime të shumëfishta.
- 17.4** Të ndihmohen vendet në zhvillim për arritjen e qëndrueshmërisë afatgjatë të borxhit nëpërmjet politikave të koordinuara që kanë për qëllim nxitjen e financimit të borxhit, lehtësimin e borxheve dhe ristrukturimin e borxhit, sipas nevojës, dhe trajtimin e borxhit të jashtëm

---

të vendeve të varfëra me borxh të lartë për të zvogëluar shqetësimet e lidhura me borxhin.

- 17.5 Të miratohen dhe implementohen regjime të nxitjes së investimeve për vendet më pak të zhvilluara.

Teknologjia

- 17.6 Të rritet bashkëpunimi Veri-Jug, Jug-Jug dhe bashkëpunimi trekëndor rajonal dhe ndërkombëtar lidhur me shkencën, teknologjinë dhe inovacionin, dhe të rritet shkëmbimi i njohurive bazuar në kushtet e dakordësuara reciprokisht, duke përfshirë përmirësimin e koordinimit midis mekanizmave ekzistues, veçanërisht në nivelin e Kombeve të Bashkuara, dhe përmes një mekanizmi global për lehtësimin e teknologjisë.

- 17.7 Të promovohet zhvillimi, transferimi, shpërndarja dhe përhapja e teknologjive të shëndosha mjedisore në vendet në zhvillim bazuar në kushte të favorshme, duke përfshirë kushtet koncesionare dhe preferenciale, ashtu siç bihet dakord reciprokisht.

- 17.8 Të funksionalizohen plotësisht banka e teknologjisë dhe shkencës, mekanizmi për ndërtimin e kapaciteteve shkencore, teknologjike dhe inovacionit për vendet më pak të zhvilluara deri në vitin 2017, dhe të rritet përdorimi i teknologjisë mundësuese, sidomos të rritet përdorimi i teknologjisë së informacionit dhe komunikimit.

Ndërtimi i kapaciteteve

- 17.9 Të rritet mbështetja ndërkombëtare për realizimin e ndërtimit të kapaciteteve efektive dhe të synuara në vendet në zhvillim për të mbështetur planet kombëtare

---

për zbatimin e të gjitha Objektivave të Zhvillimit të Qëndrueshëm, duke përfshirë bashkëpunimin Veri-Jug, Jug-Jug dhe bashkëpunimin trekëndor.

Tregtia

- 17.10 Të promovohet një sistem tregtar universal, i bazuar në rregulla, i hapur, jodiskriminues dhe i barabartë, në kuadër të Organizatës Botërore të Tregtisë, duke përfshirë përfundimin e negociatave sipas Agjendës së Zhvillimit të Dohas.
- 17.11 Të rritet në mënyrë domethënëse eksporti i vendeve në zhvillim, në veçanti me qëllim dyfishimin e përqindjes së eksporteve globale të vendeve më pak të zhvilluara deri në vitin 2020.
- 17.12 Të realizohet implementin në kohë i qasjes në tregje pa dogana dhe pa kuota, në baza të qëndrueshme, për të gjitha vendet më pak të zhvilluara, në përputhje me vendimet e Organizatës Botërore të Tregtisë, përfshirë dhe përmes mundësimit që rregullat preferenciale të origjinës të zbatueshme mbi importet nga vendet më pak të zhvilluara të jenë transparente dhe të thjeshta, dhe të kontribuojnë për lehtësimin e qasjes në treg.

Çështje sistemike

Politikat dhe koherenca institucionale

- 17.13 Të rritet stabiliteti global makroekonomik, duke përfshirë koordinimin e politikave dhe koherencën e politikave.
- 17.14 Të rritet koherenca e politikave për zhvillim të qëndrueshëm.

17.15 Të rrespektohet hapësira për politika dhe udhëheqje për secilin vend për të përcaktuar dhe implementuar politika për zhdukjen e varfërisë dhe zhvillimin e qëndrueshëm.

Partneritetet shumëpalëshe

17.16 Të rritet Partneriteti Global për Zhvillimin e Qëndrueshëm, shoqëruar me partneritete shumëpalëshe që mobilizojnë dhe ndajnë njohuri, ekspertizë, informacion mbi teknologjinë dhe resurse financiare, për të mbështetur arritjen e Qëllimeve të Zhvillimit të Qëndrueshëm në të gjitha vendet, veçanërisht në vendet në zhvillim.

17.17 Të inkurajohen dhe promovohen partnerite efektive publike, publiko-private dhe me shoqërinë civile, duke u mbështetur në përvojën dhe strategjitë e burimeve të partneriteteve.

Të dhënat, monitorimi dhe llogaridhënia

17.18 Deri në vitin 2020, të rritet mbështetja për ndërtimin e kapaciteteve për vendet në zhvillim, duke përfshirë vendet më pak të zhvilluara dhe vendet e vogla ishullore në zhvillim, për të rritur ndjeshëm disponueshmërinë e të dhënave me cilësi, në kohë dhe të besueshme, të ndara sipas të ardhurave, gjinisë, moshës, statusit të migracionit, aftësisë së kufizuar, vendndodhjes gjeografike dhe karakteristikave të tjera të rëndësishme në kontekstin kombëtar.

17.19 Deri në vitin 2030, të mbështeten dhe zhvillohen iniciativat ekzistuese për matjen e progresit të zhvillimit të qëndrueshëm, të cilat e plotësojnë produktin e brendshëm bruto dhe mbështesin ndërtimin e kapaciteteve statistikore në vendet në zhvillim.

UNITED NATIONS
KOSOVO TEAM

